

GEITENLAMSVLEES VOOR NEDERLANDSE MARKT

Lam langer aanhouden leidt tot hoger rendement

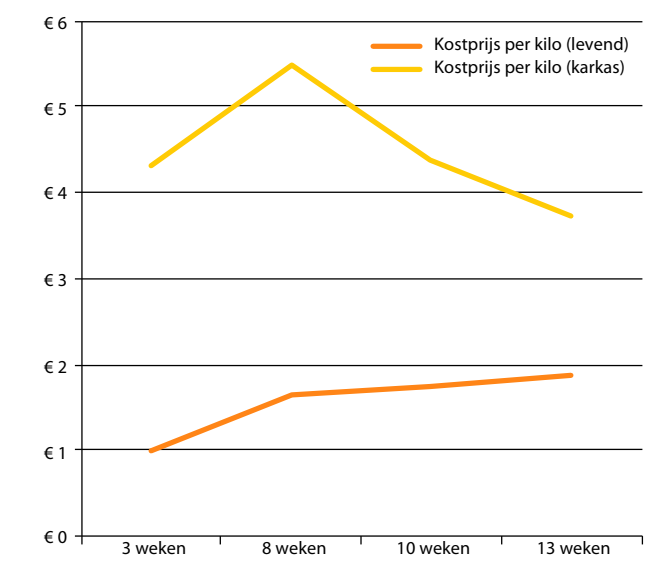
Tekst: Harmen Baas, student Dier- en Veehouderij aan Wageningen UR

Bokjes houden is nog steeds een grote uitdaging voor de geitenhouderij. Het investeren in oplossingen voor de bokken staat nog niet bij iedereen op het prioriteitenlijstje, maar veel geitenhouders staan open voor suggesties en vinden het belangrijk dat bokjes voor humane consumptie worden gebruikt.

Bokjes op het eigen bedrijf laten opgroeien, zou rendement kunnen opleveren.

KOSTPRIJS PER LEEFTIJDGROEP

Vanaf 10 weken neemt de spiergroei flink toe en dat zie je terug in de kostprijs per kilo karkas.

Er is weinig bekend over de vleesproductie van bokken en de verwaarding van deze dieren kan nog verbeterd worden. Daarbij komt dat er nieuwe regelgeving van kracht is die het voor de gespecialiseerde vleesproductiebedrijven nog moeilijker maakt. Hierdoor dreigen veel geitenhouders met hun bokjes te blijven zitten op het eigen bedrijf. Geitenhouder Martijn de Kruijf uit Leusden (Ut.) zag dit probleem aankomen. Hij investeerde in een goede lammerenstal en ging met diervoedingsspecialist Denkavit om de tafel om een voedingsplan op te zetten voor de vleesproductie van bokken tot een leeftijd van 13 weken.

Groeitraject

Op basis van leeftijd zijn vier verschillende groepen geselecteerd. Van elke groep werd de kostprijs en het voersaldo berekend, om zo te achterhalen wat de optimale afleverleeftijd met bijbehorend gewicht zou zijn. De jongste groep werd met 3 weken afgeleverd,

de oudste met 13 weken en daar tussen zat een groep van 8 weken en een van 10 weken. De 3-weken-groep kreeg alleen maar melkpoeder. De overige groepen kregen naast de melkpoeder ook kracht- en ruwvoer. Alle lammeren zijn in groepen op stro gehouden en kregen melk via een drinkautomaat. De melkgift werd vanaf 5 weken leeftijd beperkt tot 300 gram per bok per dag. Van de verschillende leeftijden is onder andere de voederconversie en de lichaamsgewichten gemeten.

Meer rendement

Van elk van de vier groepen zijn de voerkosten en vleesopbrengs-

ten berekend. De grafiek laat de voerkosten van de verschillende leeftijdstrajecten zien. Het is belangrijk om te melden dat de dieren zijn geslacht in een slachterij die de bokjes alleen op de Nederlandse markt afzet. In deze markt zijn de bokjes van 3 weken minder interessant. De piek die in de grafiek te zien is bij de karkaskilo's in week 8, kan als volgt verklaard worden: bij de bokjes van 3 weken kan het volledige karkas gebruikt worden. Bij een bokje van 8 weken is het verteringsstelsel absoluut en relatief groter, waardoor er meer wordt weggesneden. Vanaf 10 weken neemt de spiergroei flink toe en dat zie je terug in de kostprijs per kg karkas. De tabel geeft het voersaldo per bokje en per kg weer. De resultaten zijn afgeleid van

“

Er zijn meerdere afzetkanalen voor bokjesvlees

de gemiddelde inkooprijzen van de drie verschillende voeringrediënten (melkpoeder, krachtvoer en ruwvoer) en de huidige kg-prijzen van de verschillende karkasgroottes. Gebaseerd op deze prijzen zijn de saldo's (winstmarges) berekend over het voerproces, de grootste kostenpost van het houden van geitenbokjes. Wat opvalt is dat hoe langer de bokjes op het bedrijf blijven, hoe ruimer de voersaldo's worden.

Aan de hand van dit onderzoek kan er geconcludeerd worden dat het rendabel kan zijn om de bokjes langer op de boerderij te houden, in elk geval tot 13 weken oud. Wel is het belangrijk om erbij te zeggen dat dit een onderzoek is op voersaldo en niet op totale winst. Elke veehouder kan hier bovenop dus zijn of haar eigen specifieke bedrijfskosten rekenen.

Afzetkanalen

Er is ook gekeken naar eventuele afzetkanalen van het bokjesvlees binnen Nederland. Samen met slachterij VSS Meat uit 't Harde is er geanalyseerd wat de beste opties waren voor de vier verschillende leeftijden. Hieruit bleek dat er een aantal grote afzetkanalen zijn die in de toekomst kunnen worden aangeboord.

- Bokjes van 3 tot 4 weken oud zijn voor de Nederlandse markt niet interessant.
- Nederland is een multiculturele samenleving waar een deel van de bevolking ook (schaap en) geit eet. Vooral de 8- en 10-weekse bokjes zijn geschikt voor deze doelgroep, aangezien er vaak een volledig karkas of een karkas in grote delen wordt gevraagd.
- De Nederlandse horeca- en cateringsector: de 13-weekse bokjes zijn uitermate geschikt voor restaurants en cateraars in het hogere segment.

LEUSDENS GEITENLAM

Harmen Baas is student Dier- en Veehouderij uit Wageningen. Bij Denkvit schreef hij zijn afstudeerscriptie over het bokjesprobleem, waarvoor hij de voederproef analyseerde die gehouden is op het bedrijf van Martijn de Kruijf.

De Kruijf en Baas hebben samen Leusdens Geitenlam opgericht en verkopen het vlees van de eigen bokjes in de regio Gelderse Vallei/Eemland. Elk jaar hebben ze drie lammerperiodes op de boerderij en houden ze ongeveer 80 bokjes per keer aan voor de vleesproductie. De bokjes worden op een leeftijd van 13 weken geslacht om zo de welbekende bokkengeur voor te blijven, die de dieren ontwikkelen als ze hormonaal actief worden. Elke maand heeft Leusdens Geitenlam verkoopdagen op de boerderij om de consument bekender te maken met het vlees. "Voor de coronacrisis hadden we voornamelijk afzet bij de lokale restaurants en maar een heel klein beetje bij de consument, maar dat is nu helemaal omgedraaid" vertelt Baas. "Mensen vinden het fijn om via een korte keten bij de boer wat te kopen, waardoor de klantenkring steeds groter wordt." Waar De Kruijf zich vooral bezighoudt met het dagelijkse werk op de boerderij, is Baas vooral in de weer met de website, sociale media en het benaderen van restaurants. Een tip van de heren: "Noem het geitenlamsvlees in plaats van bokjesvlees. Nog te vaak associëren mensen het woord bokjesvlees met vieze geuren en nasmaken, maar dat is bij deze jonge beestjes absoluut niet het geval."

VOERSALDO

LEEFTIJD (WEEKEN)	LEVEND GEWICHT (KG)	BRUIK-BAAR (%)	KARKAS (KG)	VOERSALDO PER KG LEVEND GEWICHT	TOTAAL VOERSALDO (LEVEND GEWICHT)	KOSTEN PER KG (LEVEND GEWICHT)	TOTAAL KOSTEN (LEVEND GEWICHT)	VOERSALDO PER KG KARKAS	TOTAAL VOERSALDO (KARKAS GEWICHT)
3	9	40	4,3	€ 3,50	€ 15,10	€ 0,96	€ 8,62	€ 1,50	€ 6,43
8	17	30	5,5	€ 5,50	€ 30,30	€ 1,69	€ 28,70	€ 0,28	€ 1,54
10	21	40	8,5	€ 5,50	€ 46,80	€ 1,74	€ 37,20	€ 1,13	€ 9,59
13	27	50	13,5	€ 6,75	€ 91,10	€ 1,86	€ 50,40	€ 3,02	€ 40,80